

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av narkotikalagen och strafflagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att narkotikalagen och strafflagen ändras. Det föreslås att tillverkning, import, lagring, hållande till salu och överlåtelse av nya ämnen som används i drogsyfte ska kunna förbjudas genom en förordning av statsrådet som definierar ämnena som psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden.

Förbudet ska inte gälla inom forskning eller i industriell näringsverksamhet om ämnet importerats och lagras efter att det anmälts.

Förbudet gäller inte heller i sådana situationer där ämnet av grundad anledning ingår i ett annat ämne eller preparat och risken för missbruk kan anses som liten.

För brott mot förbudet mot psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden kan det med stöd av strafflagen dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis.....	3
FN:s narkotikalagstiftning.....	3
EU:s narkotikalagstiftning.....	3
Den nationella narkotikalagstiftningen.....	4
Nationell läkemedelslagstiftning.....	4
1.2 Lagstiftningen i utlandet	5
1.3 Bedömning av nuläget	6
2 FÖRESLAGNA ÄNDRINGAR	8
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	8
3.1 Ekonomiska konsekvenser.....	8
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	9
3.3 Samhälleliga konsekvenser	9
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	10
DETALJMOTIVERING	10
1 LAGFÖRSLAG	10
1.1 Narkotikalagen	10
1.2 Strafflagen.....	13
44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet	13
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER.....	13
3 IKRAFTTRÄDANDE	14
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	14
LAGFÖRSLAG	16
Lag om ändring av narkotikalagen	16
Lag om ändring av 44 kap. strafflagen.....	21
BILAGA	22
PARALLELLTEXT	22
Lag om ändring av narkotikalagen	22
Lag om ändring av 44 kap. strafflagen.....	31

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

FN:s narkotikalagstiftning

Den internationella narkotikapolitiken grundar sig på fördrag, enligt vilka Finland har förbundit sig att innefatta de ämnen och preparat som överenskommit mellan fördragsparterna i kontrollen av narkotika.

När ett ämne har klassificerats som narkotika är enligt de allmänna förbuden i 5 § i narkotikalagen (373/2008) produktion, tillverkning, import till och export från Finlands territorium, transport, transitering, distribution, hantering, innehav och användning av samt handel med ämnet förbjudet. Att bryta mot dessa förbud är straffbart enligt 50 kap. i strafflagen (39/1889). Undantag från förbudet kan göras av medicinska skäl, forskningsskäl och kontrollskäl samt med anledning av industriell användning.

Enligt 3 § 1 mom. 5 punkten i narkotikalagen definieras i första hand de ämnen och preparat som narkotika som ingår i förteckningarna i Förenta nationernas (FN:s) allmänna narkotikakonvention från 1961 och i 1971 års konvention angående psykotropa ämnen. Förteckningarna i konventionerna kompletteras utifrån riskbedömningar med några års intervall vid FN:s narkotikakommissions möten, och processen för klassificering av ett enskilt ämne som narkotika tar flera år.

De ämnen och preparat som FN har definierat som narkotika räknas upp i bilaga I och II i statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses som narkotika (543/2008).

EU:s narkotikalagstiftning

I Europeiska unionen har man ansett att nya syntetiska droger snabbare bör innefattas i kontrollen av narkotika än vad FN:s beslutsfattande medger. Som narkotika definieras enligt 3 § 1 mom. 5 punkten i narkotikalagen också sådana ämnen om vars innefat-

tande i kontrollen beslutas i enlighet med rådets beslut 2005/387/RIF om informationsutbyte, riskbedömning och kontroll avseende nya psykoaktiva ämnen.

I enlighet med rådets beslut informerar en medlemsstat Europeiska unionens myndigheter och de andra medlemsstaterna inom ramen för ett särskilt tidigt varningssystem (Early warning system, EWS) om nya psykoaktiva ämnen som den upptäckt.

Varningssystemet förmedlar information mellan medlemsstaterna om alla ämnen som rapporterats till databasen. Nätverket förmedlar ständigt information om nya ämnens eventuella hälsoeffekter och via nätverket rapporteras halvårsvis de mängder av ämnena i fråga som tillsynsmyndigheterna beslagtagit.

Europeiska polisbyrån (Europol) och Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (ECNN) bedömer nya ämnen som rapporterats med hjälp av kriterier som hänför sig till smugglingens omfattning, organiserad brottslighet, farmakologiska egenskaper och förgiftningar. Om det finns tydliga bevis på något av dessa kriterier kan Europol och ECNN med hjälp av medlemsländerna utarbeta en gemensam rapport.

På basis av denna gemensamma rapport kan rådet bestämma om en egentlig riskbedömning ska inledas. Riskbedömningen görs av ECNN:s förstärkta vetenskapliga kommitté som strävar efter att utreda sannolikheten för de risker som är förknippade med ämnena och skadornas allvarlighet, hur utbrett missbruket är och ämnets eventuella nyttoanvändning.

Utifrån en riskbedömning av ett nytt psykoaktivt ämne kan kommissionen för rådet lägga fram ett initiativ om att ämnet ska definieras som narkotika som ska innefattas i kontrollen. Om rådet beslutar att innefatta ämnet i kontrollen av narkotika, ska medlemsstaterna genomföra beslutet i sin egen lagstiftning inom utsatt tid.

Det förfarande som leder till att ett ämne definieras som narkotika i alla medlemsstater inleds vanligtvis inte genast efter det första meddelandet, utan först när ämnet har spritt

sig och det har visat sig att det är farligt. Inom ramen för varningssystemet har sedan 1995 påträffats över 400 olika ämnen, varav över 300 har rapporterats efter 2010. År 2013 anmäldes det 81 nya ämnen till systemet, och före mitten av september 2014 anmäldes det 57 nya ämnen. Ämnena sprider sig snabbt även inom EU, och t.ex. 2013 påträffades det enligt Tullens laboratorium 104 nya ämnen i Finland, varav 34 påträffades i Finland för första gången. På EU-nivå har 14 ämnen av alla anmälda ämnen klassificerats som narkotika, och av dem har åtta klassificerats år 2005 efter rådets beslut. Under de senaste två åren har beslutsfattandet försnabbats så att t.o.m. fyra ämnen har kunnat fås med i kontrollen samtidigt. Trots detta räcker processens olika skeden ofta flera år.

De ämnen och preparat som EU har definierat som narkotika räknas upp i bilaga III i statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses som narkotika.

Den nationella narkotikalagstiftningen

Utöver de system som baserar sig på samarbete mellan FN och EU har Finland beslutat definiera nya ämnen som narkotika också genom nationella beslut.

I Finland definieras i 3 § 1 mom. 5 punkten i narkotikalagen kat-växten, kaktusväxter innehållande meskalin och psilocybesvampar särskilt som narkotika.

Genom en ändring av 3 § i narkotikalagen (322/2011) som trädde i kraft 2011 föreskrevs det dessutom om ett förfarande genom vilket ämnen genom en förordning av statsrådet kan definieras som narkotika när de är farliga för hälsan och har anmälts för att innefattas i kontrollen i enlighet med rådets beslut 2005/387/RIF eller när de till sina farmakologiska egenskaper är en läkemedels-substans som kan likställas med narkotika. I lagens 3 a och 3 b § föreskrivs det om bedömningen av de narkotiska egenskaperna hos ämnena i fråga samt om beaktandet av möjligheten att ämnet kan vara användbart inom industrin.

Nödvändigheten av nationella beslut motiverades med att produktutvecklingen i fråga om nya droger, dvs. s.k. designdroger, är

snabb och det internationella samarbetet långsamt. Efter 2011 har sammanlagt 31 ämnen genom nationella beslut definierats som narkotika genom förordning av statsrådet.

De ämnen och preparat som genom nationella beslut har definierats som narkotika räknas upp i bilaga IV i statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses som narkotika.

Nationell läkemedelslagstiftning

Importen och försäljningen av nya designdroger begränsas även med stöd av läkemedelslagen (395/1987). Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet (Fimea) beslutar med stöd av 6 § i läkemedelslagen vid behov om ett ämne eller ett preparat ska betraktas som läkemedel, traditionellt växtbaserat preparat eller homeopatiskt preparat. Fimea kan således genom ett förvaltningsbeslut klassificera ett ämne eller ett preparat som läkemedel, och dessutom upprättar Fimea med stöd av 83 § i läkemedelslagen vart tredje år en förteckning över ämnen som ska betraktas som läkemedel (Beslut av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet om läkemedelsförteckning 1095/2009).

Det ökade utbudet av hälsofarliga designdroger som är tillgängliga för medborgarna i synnerhet via internet orsakar årligen risksituationer. Speciellt skyddandet av barn och unga från skadliga verkningar av bruk av och experimenterande med dessa ämnen har varit en central orsak till att man börjat övervaka dessa ämnen.

På initiativ av Tullens laboratorium har Fimea de senaste åren t.ex. tagit in allt fler ämnen i läkemedelsförteckningen på grund av deras inverkan på centrala nervsystemet och den uppenbara risken för missbruk.

Även om sådana ämnen inte har någon egentlig medicinsk användning har de klassificerats som läkemedel eller tagits in i läkemedelsförteckningen i enlighet med 3 § i läkemedelslagen eftersom de på grund av sitt verknings sätt är jämförbara med receptläkemedel. På grund av deras starka farmakologiska verkan har dessa ämnen dessutom kunnat jämföras vid sådana läkemedelssubstan-

ser som används som läkemedel och som kräver recept.

Många designdroger är utvecklade så att de påminner om narkotika, eftersom man eftersträvar motsvarande egenskaper. Många narkotika har dock även ett lagligt ändamål som läkemedel. Därför kan många designdroger vara misslyckade mediciner eller åtminstone i fråga om strukturen och verkningarna likna både befintliga narkotika och sådana ämnen som används medicinskt.

Således är tillverkning, import, lagring, hållande till salu och överlåtelse av ämnen som klassificeras som sådana straffbart antingen som läkemedelsbrott eller läkemedelsförseelse enligt 98 § i läkemedelslagen och 44 kap. 5 § i strafflagen. Import kan vara straffbart som smuggling enligt 46 kap. 4 § i strafflagen. Innehav och användning läkemedelspreparat som klassificeras på detta sätt är däremot inte straffbart enligt dessa bestämmelser. I vissa fall har det varit möjligt att tillämpa straffbestämmelsen om olaga befattningstagande med infört gods i 46 kap. 6 § i strafflagen på innehav av dessa preparat. Exempelvis uppsåtlig och olovlig försäljning av en designdrog som klassificeras som läkemedel uppfyller rekvisitet för läkemedelsförseelse eller läkemedelsbrott, och importen rekvisitet för smuggling. För en läkemedelsförseelse kan dömas till böter, för läkemedelsbrott böter eller fängelse i högst ett år, för smuggling böter eller fängelse i högst två år samt för olaga befattningstagande med infört gods böter eller fängelse i högst ett år och sex månader.

1.2 Lagstiftningen i utlandet

Nya droger, dvs. designdroger, definieras som narkotika genom nationella beslut i åtminstone 16 medlemsstater inom EU.

Till exempel i Sverige kan nya droger också genom nationella beslut definieras som narkotika med stöd av narkotikastrafflagen (1968:64). Dessutom har man i Sverige större frihet när det gäller att definiera också sådana ämnen som är skadliga för hälsan och innefatta dem i förteckningen över farliga varor (Lag om förbud mot vissa hälsofarliga varor 1999:42). I nämnda lag avses ämnen vars egenskaper medför fara för liv eller häl-

sa och som används i syfte att uppnå berusning. Till skillnad från narkotika är det inte olagligt att använda ämnen som är skadliga för hälsan. På basis av den tillgängliga informationen om ämnet och missbruket bedömer man från fall till fall vilken av lagarna som tillämpas. I själva verket reglerades lagstiftning om alla nya ämnen genom tillämpning av narkotikalagen åren 2006—2010, och först under de två senaste åren har lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor börjat tillämpas på nytt. Exempelvis under 2014 klassificerades sammanlagt 21 syntetiska cannabinoider som hälsofarliga. En rekommendation om att förbjuda ett ämne gör antingen Folkhälsoinstitutet eller för läkemedlens del Läkemedelsverket. Under åren 2012—2014 har Sverige innefattat 40 nya narkotika i sin kontroll. Estland har jämförelsevis definierat 24 nya ämnen som narkotika under denna tid.

Nationella bestämmelser om definition av narkotika grundar sig alltså för det mesta på sådana förteckningar över ämnen som snabbt kan kompletteras efter riskbedömningen. Dessutom kan man genom nationella bestämmelser definiera ämnen som narkotika också på relativt allmän nivå. Exempelvis i Förenade kungariket kan ämnen omfattas i kontrollen antingen enskilt eller generiskt enligt ämnesfamilj p.g.a. samma kemiska struktur. År 2009 förbjöds t.ex. syntetiska cannabinoider och år 2010 katinon-derivat. På detta sätt definieras narkotika nationellt i nordiska länder för närvarande, även i Danmark och Norge. Ämnena klassificeras i grupper på olika sätt, men de definieras enligt samma principer.

I flera länder regleras således nya narkotika förutom genom narkotikalagstiftningen även genom en egen speciallagstiftning, varvid de kan omfattas av varierande begränsningar jämfört med traditionella narkotika. Exempelvis i Tyskland, Holland och Norge har man även använt läkemedelslagstiftningen för att begränsa utsläppandet av designdroger på marknaden. I praktiken har olika länder klassificerat eller definierat designdroger som mediciner på lite olika sätt. Exempelvis i Tyskland anses designdrogerna som "tvivelaktiga läkemedelspreparat", och deras marknad begränsas på basis av detta.

1.3 Bedömning av nuläget

På marknaden släpps ständigt ut nya designdroger med vilka man försöker efterbilda egenskaperna hos befintliga narkotika. Om inte tillverkning, import eller försäljning av ämnet förbjuds särskilt, är det fråga om ett lagligt ämne. Denna situation utgör en betydande förmån både för de som tillhandahåller designdroger och för de som då kan köpa billigare designdroger med mindre risk.

I Finland har kontrollen av hälsofarliga narkotika som ovan beskrivs baserat sig på tillämpningen av två lagar. De designdroger som är speciellt farliga och som är mest varaktiga på marknaden har med stöd av narkotikalagen kunnat definieras som egentliga narkotika genom förordning av statsrådet inom några månader. Regleringen av narkotika är mycket sträng. Användningen av dem inom t.ex. forskningen regleras noggrant och kräver tillstånd. Även innehav och användning av narkotika är straffbart.

När det har funnits skäl att snabbt förbjuda import och försäljning av en ny designdrog, har ämnet kunnat definieras som läkemedel med stöd av läkemedelslagen t.o.m. på bara några veckor. Ett snabbt förfarande har ofta varit tillräckligt för att förebygga att ämnet har spritt sig till Finlands narkotikamarknad. På grund av en lättare reglering, dvs. den lagliga användningen t.ex. för industriella ändamål, har kunnat fortsätta utan ett tillståndsförfarande. I och med detta har innehav och användning av de definierade läkemedels-substanserna inte varit straffbart.

Exempelvis gammabutyrolactonum (GBL) har klassificerats som läkemedel på basis av dess verkan. Ämnet används industriellt bl.a. vid tillverkning av gjutformar samt som avlimningsmedel och förtunningsmedel. De starka farmakologiska och toxikologiska verkningarna av GBL kan till största delen förmedlas från dess metaboliska slutprodukt gammahydroxibutyrat (GHB). GBL förvandlas snabbt till GHB i kroppen, och GHB är ett läkemedel som används som medicin på marknaden och klassificeras som narkotika i FN:s konvention av 1971 angående psykotropa ämnen eller läkemedelssubstanser.

Även syntetiska cannabinoider klassificeras som läkemedel på grund av den verkan de

har. Många cannabinoider inverkar på samma cannabinoidreceptorer i centrala nervsystemet som cannabis verksamma substans delta-9-Tetrahydrocannabinol (THC) och har således samma verkan i människans kropp som denna. Hälsoriskerna blir större på grund av att dessa ämnen används i varierande mängd i olika örtblandningar, varvid det är svårt att dosera okända ämnen som i värsta fall kan ha stark verkan. Många cannabinoider har syntetiserats och ursprungligen undersökts i samband med medicinsk forskning inom smärtlindring, men deras biverkningar, t.ex. de psykoaktiva egenskaperna, har varit för stora. De cannabinoider som finns i cannabis, som t.ex. delta-9-THC är de verksamma substanserna i ett läkemedelspreparat på marknaden som har godkänts för behandlingen av sådan muskelstelhet som beror på multipel skleros (sjukdomen MS). Delta-9-THC har även klassificerats som narkotika i FN:s konvention av 1971 angående psykotropa ämnen eller läkemedelssubstanser.

Att tillämpa läkemedelslagen har haft många goda sidor jämfört med tillämpningen av narkotikalagen. Det är viktigt att förhindra att nya designdroger släpps ut på marknaden utan någon övervakning. Genom Fimeas beslut har man kunnat reagera snabbt genast då nya narkotika har påträffats t.ex. i Tullen eller på narkotikamarknaden. De beslut som har fattats med stöd av läkemedelslagen har uttryckligen gällt importen och spridandet av ämnet. Eftersom ämnena inte genast har definierats som egentliga narkotika, har det lett till att straffpåföljderna varit lindrigare och att åtgärderna inte har riktats på användarna. Ett beslut som har fattats enligt läkemedelslagen har inte heller inverkat på ämnets ändamålsenliga användning t.ex. inom process- och tillverkningsindustrin.

Tillämpningen av läkemedelslagen har dock lett till principiella problem. Det huvudsakliga syftet med läkemedelslagen är att främja och upprätthålla en trygg och ändamålsenlig användning av mediciner. Nya narkotika används vanligen inte för medicinska eller industriella ändamål. Trots att klassificeringen av designdroger som läkemedel har kunnat motiveras med att de t.ex. har stark farmakologisk verkan, med de sätt de används på och t.o.m. med deras utveck-

lingshistoria, har man varit medveten om att bestämmelserna i läkemedelslagen inte egentligen är avsedda för kontrollen av designdroger.

Med anledning av tyska domstolars begäran om förhandsavgörande meddelade EU-domstolen i juli 2014 en dom som gäller tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (nedan läkemedelsdirektivet) i sådana situationer där en medlemsstat har definierat en hel grupp av narkotika som läkemedel. De fall som gällde Tysklands läkemedelslag handlade om syntetiska cannabinoider för vilka tyska domstolar hade dömt ut straff för försäljning.

EU-domstolen fann i sin dom att definitionen av läkemedel enligt artikel 1 i läkemedelsdirektivet inte omfattar sådana produkter med aromatiska örter och syntetiska cannabinoider som enbart medför modifikationer av fysiologiska funktioner utan att de har direkta eller indirekta gynnsamma verkningar på människors hälsa och som enbart används för att framkalla ett berusningstillstånd och därmed är skadliga för människors hälsa (C-358/13 Markus D. och C-181/14 G.).

Således kan de ämnen som hör till gruppen av de syntetiska ämnen som avsågs i de brottsmål som togs upp i begäran om förhandsavgörande inte klassificeras som läkemedel. I sin motivering konstaterade domstolen särskilt att den inte godkänner en annan definition av läkemedel, även om följderna är att straffrättsliga åtgärder inte kan vidtas mot försäljningen av dessa ämnen. I sin dom påpekade dock domstolen att medlemsstaterna i enlighet med domstolens fasta rättspraxis har rätt att avgöra i det enskilda fallet och med beaktande av olika uppgifter huruvida produkten ska omfattas av läkemedelsdirektivets definition av läkemedel.

Det är den tyska domstolen som lämnade begäran om förhandsavgörande som har till uppgift att tillämpa EU-rätten på det sätt som föreskrivs i avgörandet i fråga om detta ärende. Tillämpningen av EU-rätten i fråga om Finlands läkemedelslag och läkemedelsförteckning har inte avgjorts på motsvarande sätt. Eftersom t.ex. särskilt olika cannabinoider även i Finland har definierats som läkemedel, finns det dock en möjlighet att dom-

stolens tolkning kan få en mer allmän betydelse även för Finland.

I motsats till Tyskland klassificeras inte grupper av ämnen som läkemedel i läkemedelsförteckningen i bilaga 1 A. I domen konstateras separat att de nationella myndigheterna fortfarande ska avgöra i det enskilda fallet huruvida en produkt ska omfattas av definitionen av läkemedel. Bilagan till läkemedelsförteckningen innehåller dock narkotika som används för rekreativa ändamål. Hurdan verkningsmekanism ämnena har, och om de har några direkta eller indirekta gynnsamma verkningar på hälsan, varierar beroende på ämnet. Av ämnena i bilaga 1 A i Finlands läkemedelsförteckning är det således några som uppfyller kraven i läkemedelsdirektivet, men EU-domstolens avgörande innebär uppenbart att vissa ämnen i bilagan inte får klassificeras som läkemedel enligt läkemedelsdirektivet.

Som medlem av EU har Finland en skyldighet att iaktta EU-rätten. EU-rättens företrädare förutsätter att de nationella domstolarna inte ska iaktta sådana nationella bestämmelser som strider mot EU-rätten.

Det är omöjligt att besvara frågan om vilka av ämnena i bilaga 1 A i Fimeas läkemedelsförteckning som kan anses vara sådana som avses i EU-domstolens dom, om det inte görs en noggrann analys av varje ämne. Efter EU-domstolens avgörande har rättspraxis i både lägre domstolar och hovrätter varit oenhetlig. En del av de smugglings- och läkemedelsåtal i fråga om designdroger som är anhängiga har avslagits kategoriskt på grund av EU-domstolens avgörande. I vissa domar har man däremot ansett det vara avgörande om åklagaren har kunnat ge bevis på att designdrogerna har medicinska egenskaper och kan användas medicinskt. De domar vid tingsrätten som avslår åtalen har inte vunnit laga kraft och genom besvär har det redan sökts ändring i två av högsta domstolens förhandsbeslut. Således är rättsläget för närvarande mycket oklart. Problemen uppkommer särskilt därför att förundersökningsmyndigheterna dagligen avslöjar fall av import och försäljning av designdroger och att åklagarna har ett stort antal fall för åtalsprövning. Dessutom finns det ett tiotal åtal i fråga om de-

signdroger som är anhängiga hos domstolarna.

Enligt rättssäkerhetsprincipen ska det krävas förutsägbarhet av rättsordningen samt av det rättsliga och administrativa beslutsfattandet. EU-domstolens avgörande har lett till en situation där det inte längre är möjligt att begränsa och övervaka tillverkningen, importen och försäljningen av de designdroger som ingår i läkemedelsförteckningen.

2 Föreslagna ändringar

Enligt förslaget ska kontrollen av psykoaktiva ämnen fortfarande bygga på ett system i två nivåer. Då ett ämne som används i drogsyfte definieras som narkotika ska det som för närvarande krävas att ämnet har meddelats till EU:s särskilda system för tidig varning och att ämnet är hälsofarligt. Den kontroll av ämnen som baserar sig på läkemedelsförteckningen ska slopas och det föreslås att tillverkning, import, lagring, hållande till salu och överlåtelse av nya ämnen som används i drogsyfte ska kunna förbjudas genom en förordning av statsrådet som definierar ämnena som psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden.

I motsats till definitionen av narkotika, krävs det i detta sammanhang inte att ämnet bevisligen är hälsofarligt. Exempelvis ett sådant ämne som nyligen släppts ut på narkotikamarknaden kan bedömas vara farligt om t.ex. dess kemiska struktur motsvarar den hos befintliga narkotika eller sådana psykoaktiva ämnen som redan innefattas i kontrollen och som är förbjudna för konsumentmarknaden.

Syftet med förslaget är att designdroger i bilaga 1 A i den läkemedelsförteckning som för närvarande byggs på läkemedelslagen ska överföras till den kontroll som ska regleras genom narkotikalagen.

Som ett för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne kan klassificeras sådana ämnen som används i drogsyfte, som är hälsofarliga och som har meddelats till Europeiska unionens gemensamma system för tidig varning på så sätt som bestäms i rådets beslut 2005/387/RIF om informationsutbyte, riskbedömning och kontroll avseende nya psykoaktiva ämnen.

Förbudet ska inte gälla sådan import och lagring inom forskning eller i industriell näringsverksamhet som sker efter det att ämnet har anmälts. Förbudet gäller inte heller i sådana situationer där ämnet av grundad anledning ingår i ett annat ämne eller preparat och risken för missbruk kan anses som liten.

Ämnena ska bedömas av Fimeas på samma sätt som de ämnen som för närvarande klassificeras som narkotika genom förordning av statsrådet. Om det utifrån Säkerhets- och kemikalieverkets uppgifter eller av andra skäl kan antas att ämnet kan användas i industriellt syfte, ska Fimea ge de tillverkare av ämnet som den känner till eller de aktörer som representerar dessa tillfälle att uttala sig om bedömningen och det åtgärdsförslag som gäller förbudet av ämnet.

I enlighet med förslaget kan för import, lagring, hållande till salu och överlåtelse av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen dömas samma straff som för närvarande döms för läkemedelsförseelse, dvs. böter eller fängelse i högst ett år. Innehav och användning av de ämnen som ingår i bilaga 1 A i läkemedelsförteckningen är för närvarande straffbart endast i vissa situationer så det anses som olaga befattningstagande med infört gods. På motsvarande sätt är inte heller innehav och användning av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen straffbart enligt den nya bestämmelsen, men som hittills kan det fortfarande dömas straff i vissa situationer som kan bedömas som olaga befattningstagande med infört gods.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Hundratals nya psykoaktiva ämnen som anmälts till systemet för tidig varning används nästan aldrig för sådana ändamål som hänför sig till laglig näringsverksamhet.

I vissa situationer kan ett ämne dock användas t.ex. som lösningsmedel inom industrin, och för dessa situationer föreskrivs det i narkotikalagen om ett förfarande enligt vilket tillverkarna av ämnet eller de aktörer som

representerar dessa ska höras före beslut fattas. I motsats till narkotika, ska det vid användning av ett för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne inte krävas ett hanteringstillstånd som avses i 15 § i narkotikalagen och att förpliktelserna enligt lagen uppfylls. För industriell näringsverksamhet ska man efter anmälan få importera, lagra och använda t.ex. gammabutyrolactonum (GBL) på samma sätt som nu, eftersom ämnet sannolikt kommer att klassificeras som ett för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne.

Exempelvis GBL som används som lösningsmedel kan även finnas i lim eller andra preparat som är avsedda att användas av konsumenter. Import och försäljning av dessa ämnen ska vara tillåten utan särskilt tillstånd om ämnet av grundad anledning ingår i ett annat ämne eller preparat och risken för missbruk kan anses som liten på grund av att den obetydliga mängden av ämnet är i en form som är svår att utnyttja eller avskilja.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

I och med att nya designdroger definieras som psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden innebär det att polisens och Tullens kontroller och undersökningar genomförs som för närvarande vad gäller de designdroger som ingår i läkemedelsförteckningen. Förundersökningsmyndigheterna ska få tillämpa samma tvångsmedel som i nuläget när import och spridning av designdroger undersöks som läkemedelsförseelse eller smuggling.

Tullens, polisens och rättsväsendets arbetsuppgifter ändras i princip inte kvantitativt, eftersom det i huvudsak är fråga om att brottsbenämningarna ändras. För närvarande uppgår det årliga antalet avslöjade designdrogsfall till cirka 1 300. Enligt en grov uppskattning görs det en fullskalig förundersökning av hälften av dessa fall, varefter fallet går vidare till åklagaren för åtalsprövning. Åtal väcks i cirka hälften av fallen.

Fimea ska ansvara för bedömningen av de nya psykoaktiva ämnena på samma sätt som verket för närvarande bedömer de designdroger som ska tas in i läkemedelsförteckningen.

Nya designdroger dyker upp i snabb takt nu-förtiden, och därför kommer uppgifterna med uppföljning, bedömning och hörande att öka. Utöver detta kommer också Fimeas kontrolluppgifter att öka i och med de regelbundna anmälningsförfarandena.

Förbudet att för konsumentmarknaden tillverka och importera ett nytt ämne ingår i en teknisk föreskrift på vilken tillämpas ett anmälningsförfarande i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. Detta innebär att en anmälan enligt direktivet ska sändas till kommissionen innan de nya ämnena definieras som sådana psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden.

3.3 Samhälleliga konsekvenser

Syftet med propositionen är att trygga samhällets möjligheter att reagera snabbt i fråga om den snabbt föränderliga marknaden för designdroger. Efter lagens ikraftträdande ska en betydande del av ämnena i bilaga 1 A i läkemedelsförteckningen fastställas av social- och hälsovårdsministeriet såsom sådana psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden. Förordningen ska innehålla cirka 160 sådana designdroger som för närvarande ingår i läkemedelsförteckningen.

Av de övriga nya designdroger som har anmälts till EU:s system för tidig varning kan för närvarande sammanlagt cirka 140 tas in i förordningen.

Således kan nya designdroger som har släppts ut på marknaden innefattas i kontrollen genom förordningen av social- och hälsovårdsministeriet inom högst en månad, dvs. snabbare än det går att definiera nya ämnen som narkotika.

Begränsningen av marknaden för narkotika eller övriga narkotiska ämnen är endast en del av den övergripande narkotikapolitiken. Centrala åtgärder inom social- och hälsovården när det gäller att minska användningen av narkotika är att arbetet med profylax och tidigt ingripande effektiviseras och att värden av narkotikaberoende utvecklas och vårdutbudet utökas.

4 Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med justitieministeriet, inrikesministeriet, Riksåklagarämbetet, Fimea och Tullen. Principerna för lagstiftningen har också på hösten 2014 beretts i den narkotikapolitiska koordineringsgruppen, som leds av social- och hälsovårdsministeriet. I koordineringsgruppen är justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, utrikesministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Fimea, Riksåklagarämbetet, Tullstyrelsen och Utbildningsstyrelsen företrädare.

Utlåtande om propositionen har också begärts och fått av Kemiindustrin KI rf, Teknologindustrin rf och Förbundet för finsk handel.

Lagförslaget har i form av en teknisk föreskrift meddelats till Europeiska kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, och på föreskriften har tillämpats ett skyndsamt förfarande enligt artikel 9.7 i direktivet.

5 Samband med andra propositioner

Europeiska kommissionen lade den 17 september 2013 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om de nya psykoaktiva ämnena. Syftet är att Europeiska kommissionen vid behov ska besluta snabbt om sådana nya begränsningar inom hela EU som gäller marknaden för nya designdroger. Beredningen av förordningen pågår ännu, men de lagförslag som är under behandling bereds så att de ska motsvara den nya förordningens struktur.

I den förordning som bereds ska det lämnas en möjlighet för medlemsländerna att också på nationell nivå begränsa de nya designdrogernas förutsättningar på marknaden. I och med att narkotika definieras genom en förordning av statsrådet och de för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnena genom en förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan man säkerställa att förteckningen över ämnen kan ändras även när en designdrog tas in i kontrollen i EU:s centraliserade system.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Narkotikalagen

1 §. Lagens syften. I narkotikalagens paragraf om syften ska till syftet tilläggas att även hälsoriskerna av andra ämnen som används i drogsyfte ska minskas.

2 §. Tillämpningsområde. Till paragrafen fogas en hänvisning om att lagen ska tillämpas även på för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen förutom narkotika och narkotikaprekursorer.

3 §. Definitioner. I paragrafen föreskrivs det om de narkotiska ämnena som ska definieras som narkotika med stöd av internationella avtal och rådets beslut samt nationellt. I en-

lighet med rekommendationen för lagskrivning föreslås det att hela paragrafen ändras, men den egentliga ändringen görs endast i paragrafens 1 mom. 5 e punkt och dess nya 3 mom.

Paragrafens nya 3 mom. innehåller definitionen av ett för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne samt om bemyndigandet att utfärda förordning, enligt vilket social- och hälsovårdsministeriet får definiera närmare de designdroger som sådana psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden.

Enligt definitionen kan som för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne klassificeras sådana ämnen som används i drogsyfte, som är hälsofarliga och som har

meddelats till Europeiska unionens gemensamma system för tidig varning på så sätt som bestäms i rådets beslut 2005/387/RIF om informationsutbyte, riskbedömning och kontroll avseende nya psykoaktiva ämnen, eller som är positionsisomerer till sådana ämnen och som inte är läkemedel eller narkotika.

I motsats till definitionen av narkotika, krävs det i detta sammanhang inte att ämnet bevisligen är hälsofarligt. Exempelvis ett sådant ämne som nyligen släppts ut på narkotikamarknaden kan bedömas vara farligt om t.ex. dess kemiska struktur motsvarar den hos befintliga narkotika eller sådana psykoaktiva ämnen som redan innefattas i kontrollen och som är förbjudna för konsumentmarknaden.

Paragrafens 1 mom. 5 e punkt innehåller ett ändringsförslag som gäller positionsisomerer till sådana ämnen. I fråga om positionsisomerer kan föreningens samma funktionella grupp finna spå olika ställen i kolvätekedjan eller ringstrukturen (t.ex. 3-fluoramfetamin och 4-fluoramfetamin). Även om egenskaperna hos sådana positionsisomerer ofta liknar varandra mycket och inte alltid är lätta att skilja på, är de kemiskt sett olika ämnen. Om t.ex. endast 3-fluoramfetamin anmäls till varningssystemet, är det endast detta ämne som får definieras som narkotika enligt den gällande bestämmelsen. Till skillnad från nuläget föreslås det att även en positionsisomer för ett ämne som har anmälts till varningssystemet ska kunna definieras som narkotika eller som ett för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne.

3 a §. Bedömning av egenskaperna hos ämnen som används i drogsyfte. I den gällande paragrafen föreskrivs det om ett förfarande genom vilket Fimea bedömer genom nationella beslut huruvida hälsofarliga narkotiska ämnen ska klassificeras som narkotika. Enligt förslaget ska egenskaperna hos de för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnena bedömas genom ett motsvarande förfarande och i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd, polisen och Tullen.

Fimea ska utifrån bedömningen besluta om verket ska föreslå att ämnet ska innefattas i kontrollen som narkotika eller som ett för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne. Bedömningen kan även resultera i att

narkotikalagen inte alls ska tillämpas på kontrollen av ämnet.

3 b §. Industriell användning av ämnen som används i drogsyfte. Enligt paragrafen ska Fimea ge de kända tillverkarna av det narkotiska ämnet eller de aktörer som representerar dessa tillfälle att uttala sig om bedömningen och det förslag till åtgärder som gäller narkotikadefinitionen. En motsvarande förpliktelse föreslås även för den bedömning som gäller de för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnena. Enligt förslaget ska Fimea kontrollera i Säkerhets- och kemikalieverkets kemikalieproduktregister huruvida ämnet kan användas lagligt inom industrin.

5 §. Allmänna förbud. I paragrafen tas in ett nytt 2 mom. enligt vilket tillverkning, import till Finlands territorium, lagring, hållande till salu och överlåtelse av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen är förbjudet. Undantag från förbudet kan göras av forskningsskäl eller med anledning av industriell användning enligt vad som särskilt föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag. I 23 b § i lagförslaget bestäms om anmälningsförfarandet, genom vilket det blir tillåtet att importera de nämnda ämnena.

3 kap. Ämnen och preparat som är befriade från tillståndsplikt och förbud. I kapitlets rubrik hänvisas det för närvarande endast till de ämnen som är befriade från tillståndsplikt. Eftersom tillståndsförfarandet inte ska tillämpas på de för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnena, ska det i kapitlets rubrik hänvisas till de undantag som gäller förbuden av dessa ämnen.

23 b §. För konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen. I paragrafen föreskrivs om undantag från det allmänna förbudet i 5 § 2 mom.

Universitet och vetenskapliga forskningsinstitut får enligt 1 mom. importera för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen för sin forskningsverksamhet, om i fråga om ämnet och verksamheten före importen gjorts en anmälan till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet.

Enligt 2 mom. får näringsidkare av grundad anledning importera konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen för sin industriella verksamhet, om i fråga om ämnet

och verksamheten före importen gjorts en anmälan till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet.

Import och försäljning av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen är enligt 3 mom. även tillåtet, om det av grundad anledning ingår i ett annat ämne eller preparat och risken för missbruk kan anses som liten på grund av den obetydliga mängden av ämnet eller på grund av att det är i en form som är svår att utnyttja eller avskilja.

Enligt paragrafens 4 mom. får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om den anmälan som avses i denna paragraf.

33 a §. Skyldigheter vid import, hantering och lagring av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen. I paragrafen föreskrivs det om de förpliktelser som gäller de verksamhetsutövare som importerar eller hanterar dessa ämnen.

Enligt paragrafens 1 mom. ska den som importerar eller lagrar för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen föra bok över de ämnen som importerats och använts vid forsknings- eller produktionsverksamheten och se till att handlingarna innehåller tillräckliga uppgifter för att identifiera mängden ämne samt försäljarens och köparens namn och adress. Handlingarna ska bevaras minst tre år från utgången av det kalenderår då importen eller lagringen skett.

Enligt paragrafens 2 mom. ska den som importerar eller lagrar för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen lämna till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ett sammandrag över mängderna importerade och lagrade ämnen samt de viktigaste uppgifterna om de ämnen som använts och om sin forsknings- eller produktionsverksamhet. Uppgifterna ska lämnas för varje kalenderår senast den 15 februari följande år.

Närmare bestämmelser om redovisningskyldigheten och skyldigheten att lämna uppgifter får enligt 3 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §. Tillstånds- och övervakningsmyndigheter. I paragrafen tas in en ny förpliktelse om att Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ska ha databaser även

över narkotiska ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden.

36 §. Inspektionsrätt. I den gällande paragrafen föreskrivs det om rätten att inspektera lokaler och utrymmen där narkotika eller narkotikaprekursorer produceras, tillverkas, lagras, förvaras eller på annat sätt hanteras. Motsvarande rätt ska enligt förslaget även gälla de lokaler där det förvaras och lagras psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden.

42 §. Polisen och tull- och gränsbevakningsmyndigheterna som behöriga myndigheter. I paragrafen tas in en bestämmelse om att Tullens och gränsbevakningsmyndigheternas befogenheter även ska gälla kontrollen av psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden.

44 §. Förstöring. I den gällande paragrafen föreskrivs det om förstöring av narkotika. På förstöringen av de för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnena behöver inte omfattas av de särskilda bestämmelserna om förstöring av narkotika, men paragrafen innehåller en bestämmelse om att myndigheterna ska ha en motsvarande rätt att förstöra sådana för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen som har beslagtogs eller dömts förverkade till staten.

Enligt 7 kap. 1 § i tvångsmedelslagen (806/2011) kan föremål tas i beslag, om det finns skäl att anta att de kan användas som bevis i brottmål eller de har avhärts någon genom brott, eller de döms förverkade. Bestämmelsen täcker nästan alla situationer som hänför sig till narkotikabrott och dessutom de situationer som gäller brott mot förbudet mot psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden.

47 §. Förseelse mot narkotikalagen. Paragrafen innehåller en straffbestämmelse som gäller böter för olika förseelser mot narkotikalagen. För förseelse mot narkotikalagen döms enligt förslaget ut böter för den som åsidosätter en anmälnings- eller redovisningsskyldighet enligt 23 b och 33 a § som gäller import eller hantering av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen.

48 §. Narkotikabrott och brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen. I paragrafen hänvisas det

utöver 50 kap. i strafflagen, som gäller narkotikabrott, även till strafflagens 44 kap. 5 a § om brott mot förbudet mot psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden.

1.2 Strafflagen

44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

5 a §. *Brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen.* För brott i fråga om tillverkning, import, lagring, hållande till salu och överlåtelse av de designdroger som ingår i bilaga 1 A i läkemedelsförteckningen kan för närvarande dömas straff enligt 44 kap. 5 § i strafflagen. Ett läkemedelsbrott som förutsätter att det har skett uppsåtligt eller av grov oaktsamhet, utgör straffnivån böter eller fängelse i högst ett år. Enligt förarbetena är bestämmelsen sekundär i förhållande till ett smugglingsbrott. På importen av mediciner ska enligt förarbetena således bestämmelsen om smuggling i 46 kap. 4 § i strafflagen tillämpas när det är fråga om sådan import av mediciner som är förbjuden eller som kräver tillstånd eller inspektion av en myndighet (RP 17/2001 rd). Enligt förarbetena till strafflagens 46 kap. 4 § om smuggling (RP 66/1988 rd) kan syftet med förbuden och begränsningarna gällande import t.ex. vara att undvika hälsofaror, att främja säkerheten eller att skydda konsumenterna.

Med stöd av strafflagens 46 kap. 6 § 1 mom. döms för olaga befattningstagande med infört gods ut böter till den som döljer, anskaffar, omhändertar eller förmedlar egendom vilken vid införseln i landet har varit föremål för ett brott som avses i 1—5 § eller 29 kap. 1—3 §, eller som annars tar befattning med sådan egendom trots att han eller hon vet att egendomen har förts in på detta sätt. Enligt beredningen av lagen är denna förteckning över förbrott uttömmande (RP 66/1988 rd). I bestämmelsen hänvisas det inte till det läkemedelsbrott som nämns i 44 kap. 5 § i strafflagen, men i rättspraxis har det ansetts att sådan olovlig import av mediciner som är straffbart som smuggling kan

utgöra ett förbrott till olaga befattningstagande med infört gods (HD:2011:89).

Samma brottspåföljder ska enligt förslaget tillämpas på brott mot förbud av psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden. Enligt den föreslagna nya 5 a § i 44 kap. ska den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet i strid med narkotikalagen tillverkar, för in i landet, lagrar, håller till salu eller överlåter för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för brott mot förbudet mot psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden dömas till böter eller fängelse i högst ett år. På motsvarande sätt anses olovlig import av de för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnena som smuggling, vars straffnivå utgör böter eller fängelse i högst två år.

16 §. Definitioner. Paragrafen innehåller för närvarande definitionen av dopningsmedel som avses i 44 kap. 6—8 §. I kap. 50 strafflagen, som gäller narkotikabrott, 5 § hänvisas det till definitionen av narkotika som stadgas i narkotikalagen. Följaktigen innehåller paragrafens nya 3 mom. definitionen av ett för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne. Med för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen avses i denna lag sådan för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen som avses i narkotikalagen.

2 Närmare bestämmelser

Syftet med propositionen är att de för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnena ska kunna definieras genom en förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

I narkotikalagen tas in nya 23 b och 33 a §, i vilka det föreskrivs om anmälan, redovisningsskyldighet och skyldigheten att lämna uppgifter i fråga om import och lagring av psykoaktiva ämnen som är förbjudna på konsumentmarknaden. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om dessa skyldigheter, på samma sätt som det för närvarande föreskrivs om kontrollen av narkotika i en förordning av statsrådet (548/2008).

3 Ikraftträdande

De föreslagna lagarna ska träda i kraft så snart som möjligt efter att de godkänts och stadfästs. Avsikten är att de psykoaktiva ämnen som nu ingår i bilaga 1 A i läkemedelsförteckningen ska definieras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet och att förordningen ska träda i kraft så snart som möjligt.

För brott mot förbudet mot psykoaktiva ämnen som är förbjudna för konsumentmarknaden kan det dömas straff endast om gärningen har skett före ikraftträdandet av de föreslagna lagarna och den förordning av social- och hälsovårdsministeriet som gäller klassificeringen av ämnet i fråga. Lagförslaget har således inga konsekvenser för de gärningar som skett innan denna träder i kraft.

Narkotikalagens föreslagna 33 a § i vilken det föreskrivs om skyldigheterna i fråga om import och lagring av de för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnena, ska dock träda i kraft efter den övergångsperiod som behövs för att informera om bestämmelserna.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av en fullmakt i grundlagen eller i någon annan lag. Om grunder för individens rättigheter och skyldigheter samt om det som enligt grundlagen hör till området för lag bör det dock föreskrivas genom lag. Genom förordning kan det inte utfärdas bestämmelser om utövande eller inskränkande av sådana grundläggande fri- och rättigheter som tryggas genom 2 kap. i grundlagen, och dessutom ska fullmaktslagen uppfylla de krav om exakthet och noggrann avgränsning som grundlagsutskottet har fastställt i senare utlåtandepraxis. I praktiken ska fullmaktens innehåll tydligt anges i lagen och avgränsas tillräckligt noggrant.

Grundlagsutskottet har ansett att reglering på förordningsnivå är motiverat i en sådan situation där en reglering på lagnivå skulle bli onödigt detaljerad och fallspecifik. Utgångspunkten är att statsrådet utfärdar förordningar

om vittsyftande och principiellt viktiga frågor samt om övrigt som är av sådan betydelse att detta krävs. Ministeriet kan ges ett bemyndigande att utfärda en förordning främst i ärenden av teknisk natur samt sådana ärenden av mindre betydelse som gäller samhälle och politik.

Det nuvarande bemyndigandet att utfärda förordning som finns i 3 § i narkotikalagen gäller vissa noggrant avgränsade ämnen som har anmälts till ett beslutsförfarande som specificeras i rådets beslut och vars syfte är att klassificera ett ämne som narkotika inom hela EU eller sådan ämnen som utgör läkemedelspreparat som kan likställas med narkotika. Ett ämne klassificeras på nationell nivå endast när Fimeas bedömning visar att ett ämne är hälsofarligt och när det inte finns ett beslut av rådet i saken eller ett sådant beslut inte förväntas inom nära framtid. Fimeas bedömning grundar sig på samma uppgifter enligt vilka ett ämne bedöms i enlighet med rådets beslut. När ett ämne definieras som narkotika innebär det även enligt internationella avtal betydande begränsningar av all slags användning av ämnet, mycket stränga straffhot för importörer och försäljare av narkotika samt dessutom kriminalisering av användningen av ämnet. Därför har det ansetts vara motiverat att beslut som gäller definition av narkotika ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt propositionen ska det föreskrivas om de för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnena genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Genom propositionen ersätts det nuvarande förfarandet enligt vilket Fimea beslutar genom sitt förvaltningsbeslut huruvida ämnen ska ingå i bilaga 1 A i läkemedelsförteckningen. De rättsliga konsekvenserna i fråga om att ta in ett ämne i förordningen av social- och hälsovårdsministeriet motsvarar de rättsliga konsekvenserna av att ett ämne tas in i bilagan i läkemedelsförteckningen. I förvaltningsbeslutet enligt läkemedelslagen ingick inte nödvändigtvis hörande av tillverkare eller försäljare av ämnet, eftersom användningen av ämnet nästan alltid var olaglig. På motsvarande sätt har rätten att överklaga ett förvaltningsbeslut varit teoretisk, eftersom beslutet inte har delgetts. Enligt förslaget ska bedömningen av ett psy-

koaktiv ämne innefatta ett förfarande enligt vilket de kända tillverkarna av det narkotiska ämnet eller de aktörer som representerar dessa ska ges tillfälle att yttra sig, om ämnet enligt kemikalieproduktregistret eller annars kan antas vara användbart inom industrin. På anmälan ska det dessutom vara tillåtet att importera och lagra de för konsumentmarknaden psykoaktiva, om de används inom forskning och industrin.

På de grunder som nämns ovan anser regeringen att propositionen stämmer överens med grundlagen och att den föreslagna lagen sålunda kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av narkotikalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i narkotikalagen (373/2008) 1—3, 3 a, 3 b och 5 §, rubriken för 3 kap., 34, 36, 42 och 44 §, 47 § 1 mom. 2 punkten och 48 §, av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 322/2011, 3 a, 3 b och 5 § sådana de lyder i lag 322/2011, 34 § sådan den lyder i lagarna 775/2009 och 1568/2009 samt 36 och 42 § sådana de lyder i lag 775/2009, samt fogas till lagen nya 23 b och 33 a § som följer:

1 §

Lagens syften

Syftet med denna lag är att förhindra att narkotika importeras till eller exporteras från Finland olagligt, att förhindra att narkotika tillverkas, sprids och används olagligt samt att minska hälsoriskerna av andra ämnen som används i drogsyfte.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på kontrollen av narkotika och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen. Lagen tillämpas även på kontrollen av narkotikaprekursorer utöver vad som föreskrivs om kontrollen av prekursorer i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen, förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer och förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *narkotikakonventioner*

a) 1961 års allmänna narkotikakonvention (FördrS 43/1965), som ingicks i New York den 30 mars 1961, sådan den lyder ändrad genom protokollet rörande ändringar i 1961 års allmänna narkotikakonvention (FördrS 42/1975), som ingicks i Genève den 25 mars 1972 (*1961 års allmänna narkotikakonvention*),

b) konventionen angående psykotropiska ämnen (FördrS 60/1976), som ingicks i Wien den 21 februari 1971 (*1971 års konvention om psykotropa ämnen*), och

c) Förenta Nationernas konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (FördrS 44/1994), som ingicks i Wien den 20 december 1988 (*1988 års konvention om narkotika och psykotropa ämnen*),

2) *förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen*, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 om narkotikaprekursorer,

3) *förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer*, rådets förordning (EG) nr 111/2005 om regler för övervakning av handeln med narkotikaprekursorer mellan gemenskapen och tredjeländer,

4) *förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer* kommissionens förordning (EG) nr 1277/2005 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 om narkotikaprekursorer och för förordning

(EG) nr 111/2005 om regler för övervakning av handeln med narkotikaprekursorer mellan gemenskapen och tredjeländer,

5) *narkotika*

a) ämnen, preparat och växter som ingår i förteckningarna I—IV i 1961 års allmänna narkotikakonvention,

b) ämnen och preparat som ingår i förteckningarna I—IV i 1971 års konvention om psykotropa ämnen,

c) ämnen om vars innefattande i kontrollen det beslutas i enlighet med rådets beslut 2005/387/RIF om informationsutbyte, riskbedömning och kontroll avseende nya psykoaktiva ämnen,

d) kat (*Catha edulis*), kaktusväxter innehållande meskalin samt *Psilocybesvampar*, och

e) ämnen som används i drogsyfte, när de är farliga för hälsan och har anmälts för att innefattas i kontrollen i enlighet med det beslut av rådet som anges i underpunkt c eller är positionsisomerer av sådana ämnen eller när de till sina farmakologiska egenskaper är en läkemedelssubstans som kan likställas med narkotika,

6) *narkotikaprekursorer*, förtecknade ämnen som avses i artikel 2 punkt a i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen samt i artikel 2 punkt a i förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer,

7) *tillverkning av narkotika*, med undantag av produktion, alla de förfaringsätt genom vilka narkotika kan fås, samt rening och omvandling av narkotika till annan narkotika, och

8) *produktion av narkotika*, avskiljande av opium, kokablada, cannabis eller cannabis-harts från växter i vilka dessa ingår.

Närmare bestämmelser om vilka ämnen, preparat och växter som anses som narkotika enligt 1 mom. 5 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

I denna lag avses med *för konsumentmarknaden förbjuda psykoaktiva ämnen* sådana ämnen som används i drogsyfte och som kan vara farliga för hälsan och har anmälts för att innefattas i kontrollen i enlighet med det beslut av rådet som anges i 1 mom. 5 punkten underpunkt c eller är positionsisomerer av sådana ämnen och som inte är läkemedel eller narkotika. Närmare bestämmelser om vil-

ka ämnen som ska betraktas som för konsumentmarknaden förbjuda psykoaktiva ämnen utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

3 a §

Bedömning av egenskaperna hos ämnen som används i drogsyfte

I fråga om ämnen som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten underpunkt e och 3 § 3 mom. bedöms ämnets psykoaktiva egenskaper och farlighet av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd samt polisen och Tullen.

Om Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet anser att ämnets psykoaktiva egenskaper och farlighet kräver förbud enligt 5 §, ska centret lämna sin bedömning till social- och hälsovårdsministeriet och bifoga sitt förslag till åtgärder som bland annat grundar sig på om ämnet förekommer i Finland eller om det sannolikt kan förekomma i Finland innan det i enlighet med det beslut av rådet som anges i 3 § 1 mom. 5 punkten underpunkt c kan beslutas om att ämnet ska innefattas i kontrollen.

3 b §

Industriell användning av ämnen som används i drogsyfte

Om ett sådant ämne som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten underpunkt e eller 3 § 3 mom. enligt det kemikalieproduktregister som förs av Säkerhets- och kemikalieverket eller annars kan antas ha industriell användning eller om det rör sig om en läkemedelssubstans, ska de kända tillverkarna av ämnet eller substansen eller de aktörer som representerar dessa ges tillfälle att uttala sig om bedömningen och förslaget till åtgärder. Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om obetydliga undantag från förbudet mot industriell behandling av narkotika, om användning av ämnet i industriell näringsverksamhet kan motiveras.

5 §

Allmänna förbud

Produktion, tillverkning, import till och export från Finlands territorium, transport, transitering, distribution, hantering, innehav och användning av samt handel med narkotika är förbjudet. Undantag från förbudet kan göras av medicinska skäl, forsknings-skäl eller kontrollskäl eller med anledning av industriell användning enligt vad som särskilt föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag.

Tillverkning, import till Finlands territorium, lagring, hållande till salu och överlåtelse av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen är förbjudet. Undantag från förbudet kan göras av forsknings-skäl eller med anledning av industriell användning enligt vad som särskilt föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag.

3 kap.

Ämnen och preparat som är befriade från tillståndsplikt och förbud

23 b §

För konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen

Universitet och vetenskapliga forskningsinstitut får importera och lagra för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen för sin forskningsverksamhet, om det i fråga om ämnet och verksamheten före importen har gjorts en anmälan till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet.

Näringsidkare får av grundad anledning importera och lagra för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen för sin industriella verksamhet, om det i fråga om ämnet och verksamheten före importen har gjorts en anmälan till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet.

Import, lagring, hållande till salu och överlåtelse av ett för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne är tillåtet, om det av grundad anledning ingår i ett annat ämne eller preparat och risken för missbruk kan an-

ses vara liten på grund av den obetydliga mängden av ämnet eller på grund av att ämnet är i en form som är svår att utnyttja eller avskilja.

Närmare bestämmelser om anmälan enligt denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap

Aktörers skyldigheter

33 a §

Skyldigheter vid import och lagring av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen

Den som importerar eller lagrar för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen ska föra bok över de ämnen som importerats och använts i forsknings- eller produktionsverksamheten och se till att handlingarna innehåller tillräckliga uppgifter för identifiering av mängden ämne samt försäljarens och köparens namn och adress. Handlingarna ska bevaras minst tre år från utgången av det kalenderår då importen eller lagringen skett.

Den som importerar eller lagrar för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen ska till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet lämna ett sammandrag av mängderna importerade och lagrade ämnen samt de viktigaste uppgifterna om de ämnen som använts och om sin forsknings- eller produktionsverksamhet. Uppgifterna ska lämnas för varje kalenderår senast den 15 februari följande år.

Närmare bestämmelser om redovisnings-skyldigheten och skyldigheten att lämna uppgifter enligt denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §

Tillstånds- och övervakningsmyndigheter

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för den högsta ledningen och styrningen i fråga om efterlevnaden av denna lag samt de be-

stämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Tillstånds-, anmälnings- och övervakningsmyndighet enligt denna lag samt den behöriga myndighet som avses i förordningarna om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen och med tredjeländer samt i förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer är Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, om inte något annat föreskrivs.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ska dessutom

1) ha databaser över narkotika och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen, och

2) svara för informationsinsamlingsuppgifterna enligt denna lag, till den del de inte hör till uppgifterna för Institutet för hälsa och välfärd i enlighet med 35 §.

Veterinärerna övervakas även av Livsmedelssäkerhetsverket och regionförvaltningsverken.

Närmare bestämmelser om Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdets uppgifter enligt 3 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 §

Inspektionsrätt

En av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet utsedd inspektör som är anställd vid centret har rätt att inspektera lokaler och utrymmen där narkotika, narkotikaprekursorer eller för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen produceras, tillverkas, lagras, förvaras eller på annat sätt hanteras. Inspektionsrätten innefattar även förhandsinspektioner som ingår i Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdets tillstånds- och kontrollåtgärder och som utförs för konstaterande av att villkoren för beviljande av tillstånd uppfylls.

En inspektör som avses i 1 mom. ska ges tillträde till verksamhetsställets alla lokaler och utrymmen. En inspektion som avses i denna paragraf får inte verkställas i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet har rätt att få handräckning av polisen samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna för att utföra en uppgift som med stöd av denna lag ankommer på det.

42 §

Polisen och tull- och gränsbevakningsmyndigheterna som behöriga myndigheter

Behöriga myndigheter är förutom Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet polisen när det gäller brottsbekämpning i fråga om narkotika och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna när det gäller brottsbekämpning i fråga om narkotika och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen och import, export och transitering av narkotika och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen samt alla nämnda myndigheter i ärenden om vilka det föreskrivs i artikel 8.1 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen, i artiklarna 8, 9.1, 14 och 26 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer samt i artiklarna 12.2, 13, 16 och 23.2 i förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer.

44 §

Förstöring

En anhållningsberättigad tjänsteman ska bevisligen förstöra eller låta förstöra narkotika och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen som har beslagtogs eller dömts förverkade till staten. Vid förstöringen och redovisningen av narkotika ska 28 och 30 § iakttas. Det ämne som ska förstöras eller en del av det ska dock förvaras så länge det kan behövas som bevis vid rättegång.

En anhållningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra råvaror, andra ämnen, anordningar eller tillbehör som är avsedda för olaglig produktion, odling, tillverkning eller användning eller för olagligt innehav av narkotika och som kan be-

slagtas, om det är sannolikt att de kommer att dömas förverkade till staten.

47 §

Förseelse mot narkotikalagen

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

2) åsidosätter anmälningsskyldigheten enligt 6, 23 b, 29 eller 31 §, redovisningsskyldigheten enligt 30 eller 33 a § eller övervakningsskyldigheten enligt 32 § i denna lag eller den anmälningsskyldighet som föreskrivs i artikel 3.1 eller artikel 8 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen eller i artikel 9 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredje-länder,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *förseelse mot narkotikalagen* dömas till böter.

48 §

Narkotikabrott och brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen

Bestämmelser om narkotikabrott finns i 50 kap. i strafflagen (39/1889). Bestämmelser om brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen finns i 44 kap. 5 a § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 33 a § om skyldigheterna vid import och lagring av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen tillämpas emellertid först från och med den 1 april 2015.

2.

Lag

om ändring av 44 kap. strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 44 kap. 16 §, sådant det lyder i lag 400/2002, samt
fogas till 44 kap. en ny 5 a § som följer:

44 kap.

16 §

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

Definitioner

5 a §

Brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med narkotikalagen tillverkar, för in i landet, lagrar, håller till salu eller överlåter för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Med *dopningsmedel* avses i denna lag
1) syntetiska anabola steroider och deras derivat,

2) testosteron och dess derivat,

3) tillväxthormon och

4) kemiska substanser som ökar produktionen av testosteron och dess derivat eller av tillväxthormon i människokroppen.

Närmare bestämmelser om vilka ämnen som ska betraktas som dopningsmedel enligt 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med *för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen* avses i denna lag sådana för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen som avses i narkotikalagen (373/2008).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 4 december 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Omsorgsminister *Susanna Huovinen*

1.

Lag**om ändring av narkotikalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i narkotikalagen (373/2008) 1—3, 3 a, 3 b och 5 §, rubriken för 3 kap., 34, 36, 42 och 44 §, 47 § 1 mom. 2 punkten och 48 §, av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 322/2011, 3 a, 3 b och 5 § sådana de lyder i lag 322/2011, 34 § sådan den lyder i lagarna 775/2009 och 1568/2009 samt 36 och 42 § sådana de lyder i lag 775/2009, samt fogas till lagen nya 23 b och 33 a § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syften

Syftet med denna lag är att förhindra att narkotika importeras till eller exporteras från Finland olagligt samt att narkotika tillverkas, sprids och används olagligt.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på kontrollen av narkotika. Lagen tillämpas även på kontrollen av narkotikaprekursorer utöver vad som om denna kontroll föreskrivs i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen, förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer och förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer.

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens syften

Syftet med denna lag är att förhindra att narkotika importeras till eller exporteras från Finland olagligt, att förhindra att narkotika tillverkas, sprids och används olagligt *samt att minska hälsoriskerna av andra ämnen som används i drogsyfte.*

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på kontrollen av narkotika *och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen.* Lagen tillämpas även på kontrollen av narkotikaprekursorer utöver vad som föreskrivs om kontrollen av prekursorer i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen, förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer och förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *narkotikakonventioner*
 - a) 1961 års allmänna narkotikakonvention (FördrS 43/1965), som ingicks i New York den 30 mars 1961, sådan den lyder ändrad genom protokollet rörande ändringar i 1961 års allmänna narkotikakonvention (FördrS 42/1975), som ingicks i Genève den 25 mars 1972 (*1961 års allmänna narkotikakonvention*),
 - b) konventionen angående psykotropiska ämnen (FördrS 60/1976), som ingicks i Wien den 21 februari 1971 (*1971 års konvention om psykotropa ämnen*), och
 - c) Förenta Nationernas konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (FördrS 44/1994), som ingicks i Wien den 20 december 1988 (*1988 års konvention om narkotika och psykotropa ämnen*),

2) *förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen*, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 om narkotikaprekursorer,

3) *förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer*, rådets förordning (EG) nr 111/2005 om regler för övervakning av handeln med narkotikaprekursorer mellan gemenskapen och tredjeländer,

4) *förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer* kommissionens förordning (EG) nr 1277/2005 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 om narkotikaprekursorer och för förordning (EG) nr 111/2005 om regler för övervakning av handeln med narkotikaprekursorer mellan gemenskapen och tredjeländer,

5) *narkotika*

a) ämnen, preparat och växter som ingår i förteckningarna I—IV i 1961 års allmänna narkotikakonvention,

b) ämnen och preparat som ingår i förteckningarna I—IV i 1971 års konvention om psykotropa ämnen,

c) ämnen om vars innefattande i kontrollen det beslutas i enlighet med rådets beslut 2005/387/RIF om informationsutbyte, riskbe-

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *narkotikakonventioner*
 - a) 1961 års allmänna narkotikakonvention (FördrS 43/1965), som ingicks i New York den 30 mars 1961, sådan den lyder ändrad genom protokollet rörande ändringar i 1961 års allmänna narkotikakonvention (FördrS 42/1975), som ingicks i Genève den 25 mars 1972 (*1961 års allmänna narkotikakonvention*),
 - b) konventionen angående psykotropiska ämnen (FördrS 60/1976), som ingicks i Wien den 21 februari 1971 (*1971 års konvention om psykotropa ämnen*), och
 - c) Förenta Nationernas konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (FördrS 44/1994), som ingicks i Wien den 20 december 1988 (*1988 års konvention om narkotika och psykotropa ämnen*),

2) *förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen*, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 om narkotikaprekursorer,

3) *förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer*, rådets förordning (EG) nr 111/2005 om regler för övervakning av handeln med narkotikaprekursorer mellan gemenskapen och tredjeländer,

4) *förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer* kommissionens förordning (EG) nr 1277/2005 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 om narkotikaprekursorer och för förordning (EG) nr 111/2005 om regler för övervakning av handeln med narkotikaprekursorer mellan gemenskapen och tredjeländer,

5) *narkotika*

a) ämnen, preparat och växter som ingår i förteckningarna I—IV i 1961 års allmänna narkotikakonvention,

b) ämnen och preparat som ingår i förteckningarna I—IV i 1971 års konvention om psykotropa ämnen,

c) ämnen om vars innefattande i kontrollen det beslutas i enlighet med rådets beslut 2005/387/RIF om informationsutbyte, riskbe-

dömning och kontroll avseende nya psykoaktiva ämnen,

d) kat (*Catha edulis*), kaktusväxter innehållande meskalin samt *Psilocybesvampar*, och

e) ämnen som används i drogsyfte, när de är farliga för hälsan och har anmälts för att innefattas i kontrollen i enlighet med det beslut av rådet som anges i underpunkt c eller när de till sina farmakologiska egenskaper är en läkemedelssubstans som kan likställas med narkotika,

6) *narkotikaprekursorer*, förtecknade ämnen som avses i artikel 2 punkt a i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen samt i artikel 2 punkt a i förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer,

7) *tillverkning av narkotika*, med undantag av produktion, alla de förfaringssätt genom vilka narkotika kan fås, samt rening och omvandling av narkotika till annan narkotika, och

8) *produktion av narkotika*, avskiljande av opium, kokablad, cannabis eller cannabisarts från växter i vilka dessa ingår.

Närmare bestämmelser om vilka ämnen, preparat och växter som anses som narkotika enligt 1 mom. 5 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

bedömning och kontroll avseende nya psykoaktiva ämnen,

d) kat (*Catha edulis*), kaktusväxter innehållande meskalin samt *Psilocybesvampar*, och

e) ämnen som används i drogsyfte, när de är farliga för hälsan och har anmälts för att innefattas i kontrollen i enlighet med det beslut av rådet som anges i underpunkt c eller är *positionsisomerer av sådana ämnen* eller när de till sina farmakologiska egenskaper är en läkemedelssubstans som kan likställas med narkotika,

6) *narkotikaprekursorer*, förtecknade ämnen som avses i artikel 2 punkt a i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen samt i artikel 2 punkt a i förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer,

7) *tillverkning av narkotika*, med undantag av produktion, alla de förfaringssätt genom vilka narkotika kan fås, samt rening och omvandling av narkotika till annan narkotika, och

8) *produktion av narkotika*, avskiljande av opium, kokablad, cannabis eller cannabisarts från växter i vilka dessa ingår.

Närmare bestämmelser om vilka ämnen, preparat och växter som anses som narkotika enligt 1 mom. 5 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

I denna lag avses med för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen sådana ämnen som används i drogsyfte och som kan vara farliga för hälsan och har anmälts för att innefattas i kontrollen i enlighet med det beslut av rådet som anges i 1 mom. 5 punkten underpunkt c eller är positionsisomerer av sådana ämnen och som inte är läkemedel eller narkotika. Närmare bestämmelser om vilka ämnen ska betraktas som för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

3 a §

Bedömning av narkotiska egenskaper

I fråga om ämnen som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten underpunkt e bedöms ämnets narkotiska egenskaper och farlighet av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd samt polisen och tullen. Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet lämnar bedömningen till social- och hälsovårdsministeriet och bifogar sitt förslag till åtgärder utifrån om ämnet förekommer i Finland eller om det sannolikt kan förekomma i Finland innan ett beslut i enlighet med det beslut av rådet som anges i 3 § 1 mom. 5 punkten underpunkt c kan fattas om att ämnet ska innefattas i kontrollen.

3 b §

Industriell användning av narkotiska ämnen

Om ett sådant ämne som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten underpunkt e kan antas vara användbart inom industrin eller om det rör sig om en läkemedelssubstans, ska de kända tillverkarna av ämnet eller substansen eller de aktörer som representerar dessa ges tillfälle att uttala sig om bedömningen och förslaget till åtgärder. Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas om obetydliga undantag från förbudet mot industriell behandling, om användning av ämnet i industriell näringsverksamhet kan motiveras.

3 a §

Bedömning av egenskaperna hos ämnen som används i drogsyfte

I fråga om ämnen som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten underpunkt e och 3 § 3 mom. bedöms ämnets psykoaktiva egenskaper och farlighet av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd samt polisen och Tullen.

Om Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet anser att ämnets psykoaktiva egenskaper och farlighet kräver förbud enligt 5 §, ska centret lämna sin bedömning till social- och hälsovårdsministeriet och bifoga sitt förslag till åtgärder som bland annat grundar sig på om ämnet förekommer i Finland eller om det sannolikt kan förekomma i Finland innan det i enlighet med det beslut av rådet som anges i 3 § 1 mom. 5 punkten underpunkt c kan beslutas om att ämnet ska innefattas i kontrollen.

3 b §

Industriell användning av ämnen som används i drogsyfte

Om ett sådant ämne som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten underpunkt e eller 3 § 3 mom. enligt det kemikalieproduktregister som förs av Säkerhets- och kemikalieverket eller annars kan antas ha industriell användning eller om det rör sig om en läkemedelssubstans, ska de kända tillverkarna av ämnet eller substansen eller de aktörer som representerar dessa ges tillfälle att uttala sig om bedömningen och förslaget till åtgärder. Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om obetydliga undantag från förbudet mot industriell behandling av narkotika, om användning av ämnet i industriell näringsverksamhet kan motiveras.

5 §

Allmänna förbud

Produktion, tillverkning, import till och export från Finlands territorium, transport, transitering, distribution, hantering, innehav och användning av samt handel med narkotika är förbjudet. Undantag från förbudet kan göras av medicinska skäl, forskningsskäl eller kontrollskäl eller med anledning av industriell användning enligt vad som särskilt föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag.

3 kap.

Ämnen och preparat som är befriade från tillståndsplikt

5 §

Allmänna förbud

Produktion, tillverkning, import till och export från Finlands territorium, transport, transitering, distribution, hantering, innehav och användning av samt handel med narkotika är förbjudet. Undantag från förbudet kan göras av medicinska skäl, forskningsskäl eller kontrollskäl eller med anledning av industriell användning enligt vad som särskilt föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag.

Tillverkning, import till Finlands territorium, lagring, hållande till salu och överlåtelse av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen är förbjudet. Undantag från förbudet kan göras av forskningsskäl eller med anledning av industriell användning enligt vad som särskilt föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag.

3 kap.

Ämnen och preparat som är befriade från tillståndsplikt och förbud

23 b §

För konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen

Universitet och vetenskapliga forskningsinstitut får importera och lagra för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen för sin forskningsverksamhet, om det i fråga om ämnet och verksamheten före importen har gjorts en anmälan till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet.

Näringsidkare får av grundad anledning importera och lagra för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen för sin industriella verksamhet, om det i fråga om ämnet och verksamheten före importen har gjorts en anmälan till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet.

Import, lagring, hållande till salu och överlåtelse av ett för konsumentmarknaden förbjudet psykoaktivt ämne är tillåtet, om det av grundad anledning ingår i ett annat ämne eller preparat och risken för missbruk kan an-

ses vara liten på grund av den obetydliga mängden av ämnet eller på grund av att ämnet är i en form som är svår att utnyttja eller avskilja.

Närmare bestämmelser om anmälan enligt denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap

Aktörers skyldigheter

33 a §

Skyldigheter vid import och lagring av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen

Den som importerar eller lagrar för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen ska föra bok över de ämnen som importerats och använts i forsknings- eller produktionsverksamheten och se till att handlingarna innehåller tillräckliga uppgifter för identifiering av mängden ämne samt försäljarens och köparens namn och adress. Handlingarna ska bevaras minst tre år från utgången av det kalenderår då importen eller lagringen skett.

Den som importerar eller lagrar för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen ska till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet lämna ett sammandrag av mängderna importerade och lagrade ämnen samt de viktigaste uppgifterna om de ämnen som använts och om sin forsknings- eller produktionsverksamhet. Uppgifterna ska lämnas för varje kalenderår senast den 15 februari följande år.

Närmare bestämmelser om redovisnings- skyldigheten och skyldigheten att lämna uppgifter enligt denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §

Tillstånds- och övervakningsmyndigheter

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för den högsta ledningen och styrningen i fråga

34 §

Tillstånds- och övervakningsmyndigheter

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för den högsta ledningen och styrningen i fråga

om efterlevnaden av denna lag samt de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Tillstånds- och övervakningsmyndighet enligt denna lag samt den behöriga myndighet som avses i förordningarna om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen och med tredjeländer samt i förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer är Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, om inte annat föreskrivs.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ska dessutom

1) ha databaser över narkotika, och

2) svara för informationsinsamlingsuppgifterna enligt denna lag, till den del de inte hör till uppgifterna för Institutet för hälsa och välfärd i enlighet med 35 §.

Veterinärerna övervakas även av Livsmedelssäkerhetsverket och regionförvaltningsverken.

Närmare bestämmelser om Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdets uppgifter enligt 3 mom. kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 §

Inspektionsrätt

En av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet utsedd inspektör som är anställd vid centret har rätt att inspektera lokaler och utrymmen där narkotika eller narkotikaprekursorer produceras, tillverkas, lagras, förvaras eller på annat sätt hanteras. Inspektionsrätten innefattar även förhandsinspektioner som ingår i Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdets tillstånds- och kontrollåtgärder och som utförs för konstaterande av att villkoren för beviljande av tillstånd uppfylls.

En inspektör som avses i 1 mom. ska ges tillträde till verksamhetsställets alla lokaler och utrymmen. En inspektion som avses i denna paragraf får inte verkställas i lokaler som används för boende av stadigvarande art.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet har rätt att få handräckning av

om efterlevnaden av denna lag samt de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Tillstånds-, *anmälnings-* och övervakningsmyndighet enligt denna lag samt den behöriga myndighet som avses i förordningarna om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen och med tredjeländer samt i förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer är Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, om inte något annat föreskrivs.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ska dessutom

1) ha databaser över narkotika *och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen*, och

2) svara för informationsinsamlingsuppgifterna enligt denna lag, till den del de inte hör till uppgifterna för Institutet för hälsa och välfärd i enlighet med 35 §.

Veterinärerna övervakas även av Livsmedelssäkerhetsverket och regionförvaltningsverken.

Närmare bestämmelser om Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdets uppgifter enligt 3 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 §

Inspektionsrätt

En av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet utsedd inspektör som är anställd vid centret har rätt att inspektera lokaler och utrymmen där narkotika, narkotikaprekursorer *eller för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen* produceras, tillverkas, lagras, förvaras eller på annat sätt hanteras. Inspektionsrätten innefattar även förhandsinspektioner som ingår i Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdets tillstånds- och kontrollåtgärder och som utförs för konstaterande av att villkoren för beviljande av tillstånd uppfylls.

En inspektör som avses i 1 mom. ska ges tillträde till verksamhetsställets alla lokaler och utrymmen. En inspektion som avses i denna paragraf får inte verkställas i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

polisen samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna för att utföra en uppgift som med stöd av denna lag ankommer på det.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet har rätt att få handräckning av polisen samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna för att utföra en uppgift som med stöd av denna lag ankommer på det.

42 §

42 §

Polisen och tull- och gränsbevakningsmyndigheterna som behöriga myndigheter

Polisen och tull- och gränsbevakningsmyndigheterna som behöriga myndigheter

Behöriga myndigheter är förutom Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet polisen när det gäller brottsbekämpning i fråga om narkotika samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna när det gäller import, export och transitering av narkotika samt alla nämnda myndigheter i ärenden om vilka föreskrivs i artikel 8.1 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen, i artiklarna 8, 9.1, 14 och 26 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer samt i artiklarna 12.2, 13, 16 och 23.2 i förordningen om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer.

Behöriga myndigheter är förutom Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet polisen när det gäller brottsbekämpning i fråga om narkotika *och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen* samt tull- och gränsbevakningsmyndigheterna när det gäller brottsbekämpning i fråga om narkotika och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen och import, export och transitering av narkotika och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen samt alla nämnda myndigheter i ärenden om vilka det föreskrivs i artikel 8.1 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen, i artiklarna 8, 9.1, 14 och 26 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer samt i artiklarna 12.2, 13, 16 och 23.2 i förordningarna om tillämpning av förordningarna om narkotikaprekursorer.

44 §

44 §

Förstöring

Förstöring

En anhållningsberättigad tjänsteman ska bevisligen förstöra eller låta förstöra narkotika som har beslagtogs eller dömts förverkad till staten. Vid förstöringen och redovisningen av den ska 28 och 30 § iakttas. Ämnet som ska förstöras eller en del av det ska dock förvaras så länge det kan behövas som bevis vid rättegång.

En anhållningsberättigad tjänsteman ska bevisligen förstöra eller låta förstöra narkotika *och för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen* som har beslagtogs eller dömts förverkade till staten. Vid förstöringen och redovisningen av *narkotika* ska 28 och 30 § iakttas. Det ämne som ska förstöras eller en del av det ska dock förvaras så länge det kan behövas som bevis vid rättegång.

En anhållningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra råvaror, andra ämnen, anordningar eller tillbehör som är avsedda för olaglig produktion, odling, tillverkning eller användning eller för olagligt innehav av narkotika och som kan beslagtas,

En anhållningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra råvaror, andra ämnen, anordningar eller tillbehör som är avsedda för olaglig produktion, odling, tillverkning eller användning eller för olagligt innehav av narkotika och som kan be-

om det är sannolikt att de kommer att dömas förverkade till staten.

slagtas, om det är sannolikt att de kommer att dömas förverkade till staten.

47 §

Förseelse mot narkotikalagen

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

2) åsidosätter anmälningsskyldigheten enligt 6, 29 eller 31 §, redovisningsskyldigheten enligt 30 § eller övervakningsskyldigheten enligt 32 § i denna lag eller den anmälningsskyldighet som föreskrivs i artikel 3.1 eller artikel 8 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen eller i artikel 9 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för förseelse mot narkotikalagen dömas till böter.

48 §

Narkotikabrott

Bestämmelser om narkotikabrott finns i 50 kap. i strafflagen (39/1889).

47 §

Förseelse mot narkotikalagen

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

2) åsidosätter anmälningsskyldigheten enligt 6, 23 b, 29 eller 31 §, redovisningsskyldigheten enligt 30 eller 33 a § eller övervakningsskyldigheten enligt 32 § i denna lag eller den anmälningsskyldighet som föreskrivs i artikel 3.1 eller artikel 8 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen eller i artikel 9 i förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för förseelse mot narkotikalagen dömas till böter.

48 §

Narkotikabrott och brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen

Bestämmelser om narkotikabrott finns i 50 kap. i strafflagen (39/1889). *Bestämmelser om brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen finns i 44 kap. 5 a § i strafflagen.*

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 33 a § om skyldigheterna vid import och lagring av för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen tillämpas emellertid först från och med den 1 april 2015.

2.

Lag**om ändring av 44 kap. strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 44 kap. 16 §, sådant det lyder i lag 400/2002, samt
fogas till 44 kap. en ny 5 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse**44 kap.****Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet****5 a §****Brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen***

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med narkotikalagen tillverkar, för in i landet, lagrar, håller till salu eller överlåter för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot förbudet mot för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

16 §

16 §

*Definition****Definitioner***

Med *dopningsmedel* avses i denna lag
1) syntetiska anabola steroider och deras derivat,

2) testosteron och dess derivat,

3) tillväxthormon och

4) kemiska substanser som ökar produktionen av testosteron och dess derivat eller av tillväxthormon i människokroppen.

Närmare bestämmelser om vilka ämnen som skall betraktas som sådana dopningsmedel som avses i 1 mom. utfärdas genom för-

Med *dopningsmedel* avses i denna lag

1) syntetiska anabola steroider och deras derivat,

2) testosteron och dess derivat,

3) tillväxthormon och

4) kemiska substanser som ökar produktionen av testosteron och dess derivat eller av tillväxthormon i människokroppen.

Närmare bestämmelser om vilka ämnen som ska betraktas som dopningsmedel enligt 1 mom. utfärdas genom förordning av stats-

ordning av statsrådet.

rådet.

Med för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen avses i denna lag sådan för konsumentmarknaden förbjudna psykoaktiva ämnen som avses i narkotikalagen (373/2008).

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .